

Svensk sjuksköterskeförening
Vårt diarienummer 12/37/21

Till
Socialdepartementet
Diarienummer S2021/05144

Remissvar

Betänkande SOU 2021:52 **Vilja välja vård och omsorg** - en hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre

Svensk sjuksköterskeförening tackar för möjligheten att få lämna synpunkter på betänkandet.

Svensk sjuksköterskeförening är en ideell förening som företräder professionens kunskaps- och vetenskapliga område omvårdnad. Vi tar ansvar för och engagerar oss i omvårdnad – i forskning, etik, utbildning och kvalitet – för professionens och patientens bästa.

Svensk sjuksköterskeförening vill bidra till att vården och omsorgen om äldre personer har hög kvalitet med utgångspunkt från äldre personers behov.

Långsiktig kompetensförsörjning

Svensk sjuksköterskeförening instämmer i utredarens bedömning att personalen, deras kompetenser och förutsättningar att ge en vård och omsorg av hög kvalitet är fokus för en hållbar kompetensförsörjning. Svensk sjuksköterskeförening är enig med utredningens slutsats att det behövs en omedelbar ambitionshöjning inom vård och omsorg av äldre personer. Svensk sjuksköterskeförening anser att andelen legitimerade yrkesutövare behöver öka. En utökning av grundbemanningen avseende sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor är nödvändig för att höja kompetensen i kommunerna. Omvårdnad och omsorg om äldre personer måste kännetecknas av den äldres rätt till hög kompetens när det gäller förebyggande vård, behandling, omvårdnad och rehabilitering. Med hög andel specialistutbildade sjuksköterskor ökar möjligheter till att främja hälsa och samordna omvårdnaden vid komplexa tillstånd hos äldre personer. Det är en förutsättning för att uppnå hög kvalitet och en säker vård samt för att rekrytera fler grundutbildade och specialistutbildade sjuksköterskor tillsammans med andra nödvändiga professioner som arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietister. Verksamheter i kommuner behöver efterfråga flera kompetenser som specialistsjuksköterskor med inriktning vård av äldre, specialistsjuksköterskor med inriktning psykiatri och distriktssköterskor.

Teamet betydelse

Svensk sjuksköterskeförbundet anser att vården av äldre personer ska vara personcentrerad och bygga på evidensbaserad kunskap. Det är nödvändigt för att förstå och bedöma de vårdbehov som äldre personer har. Det krävs samverkan i team med hög kompetens inom omsorg, omvårdnad, gerontologi, geriatrik och rehabilitering för att möta den äldre personens behov. Samverkan tar till vara teamets samlade kompetens. Ett fungerande team där legitimerad sjuksköterska kan utöva omvårdnad fullt ut är en förutsättning för en hållbar kompetensutveckling.

Svensk sjuksköterskeförbundet anser att undersköterskor har en självklar och nödvändig funktion i vården av äldre personer, men de kan inte arbeta ensamma då sjuksköterskan alltid har omvårdnadsansvaret. Det finns inga enkla jobb inom äldreomsorgen vilket utredaren också kommit fram till. Allt fler äldre personer har komplexa vårdbehov som snabbt kan förändras från en dag till en annan. En utökad närvaro av sjuksköterskor i det vårdnära arbete ökar förutsättningar för att ge god omvårdnad och ger dessutom stöd, råd och handledning till undersköterskornas arbete.

Svensk sjuksköterskeförbundet instämmer i att all personal inom vård och omsorg behöver kunskaper i det svenska språket med tillägg att det också behövs kunskap i hälso- och sjukvårdsterminologi. Det är av stor betydelse för en säker vård.

Ett starkt ledarskap

För att rekrytera och behålla sjuksköterskor behöver chefer och ledare på alla nivåer engagera sig i kvalitetsutveckling av omvårdnad. Det innebär ett ansvar för att det finns tillräckligt många sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor och en kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling av alla medarbetare. Svensk sjuksköterskeförbundet anser att enhetschefer i högre grad behöver kunskap i omvårdnad, gerontologi och geriatrik för att kunna leda verksamheten. Chefer för sjuksköterskor behöver ha specialistsjuksköterskeexamen/magisterexamen. Det är nödvändigt för att kunna ansvara för patientsäkerheten, utveckla verksamheten och förstå sjuksköterskans arbete. Det krävs dessutom en ökad samverkan mellan chefer i omsorgsverksamhet och chefer i hälso- och sjukvård till gagn för personcentrerad nära vård.

Teknik

Svensk sjuksköterskeförbundet anser att det behövs ett strategisk införande av teknik som tar tillvara den forskning, kompetens och erfarenhet som finns inom vård och omsorg av äldre. Förbundet anser att teknikfokus måste ligga på nya utvecklade arbetsätt, ökad säkerhet och med en tydlig ansvarsfördelning. Teknikutveckling är ett medel i förbättringsarbete och inte ett mål i sig.

Forskningens betydelse

Svensk sjuksköterskeförbundet kan inte nog betona att svensk omvårdnadsforskning har en ledande ställning i Europa. För en kunskapsbaserad vård och omsorg måste det finnas förutsättningar för att nyttiggöra kunskap och implementera resultat av omvårdnadsinterventioner. Äldre personers behov av omvårdnad och omsorg befinner sig i ett gränsland och mellan olika huvudmän. Forskningen behöver bedrivas i nära samarbete mellan kommuner och regioner och även i tvärvetenskapliga forskargrupper. Det krävs att omvårdnadsforskning som studerar komplexa sammanhang prioriteras. Det ligger ett stort ansvar på arbetsgivare i kommuner och regioner att anställa disputerade sjuksköterskor.

Ytterligare kommentar

Svensk sjuksköterskeförbundet motsätter sig förkortade utbildningsvägar till att bli sjuksköterska. Det finns redan idag möjlighet att komplettera tidigare utbildning för att erhålla behörighet till högre studier. Om formell behörighet saknas kan reell kompetens prövas på respektive lärosäte. Sjuksköterskeprogrammen har idag ett stort antal sökande med grundläggande och särskild behörighet. Bristen på kliniskt verksamma sjuksköterskor kan inte lösas med större intag av studenter i sjuksköterskeprogrammen.

Remissvaret har utarbetats i dialog med Riksförbundet för sjuksköterskor inom äldre- och demensvård.

Stockholm 2021-11-19

Oili Dahl
Ordförande
Svensk sjuksköterskeförbundet

Ing-Marie Moegelin
Sakkunnig utbildnings- och äldrefrågor
Svensk sjuksköterskeförbundet